ORIGINAL ARTICLE

PROSTITUCE JAKO PROFESE (POHLED ŽEN PRACUJÍCÍCH V SEXBYZNYSU)

Prostitution as a profession (View of women working in sex-business)

Alena Kajanová, Milena Mutlová

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, katedra sociální práce

Summary

The article deals with perceiving sex-business by the women involved who consider they form of income as a profession. It has been compiled in terms of their narrative testimonies which made them possible to provide appropriate self-evaluation and detachment. In the theoretical elimination, we characterized prostitution in the contemporary public as well as professional discourse, where sex-business is perceived as socially pathological phenomenon and the prostitution is not accepted as a legal profession. Thereafter, we mention forms of the prostitution and reasons for entering the sex-business environment.

The empirical part of the article includes a presentation of results of our own research examination under field conditions, which was implemented with the help of semi-structured and narrative interviews with seven women providing paid sexual services in different sex-business environments (private, club and street scenes). The direct records of the interviews acquired were furthermore analyzed at three levels: past time – contemporary time – future, which formed an axis of all the answers and which also considerably penetrated into life plans of respondents. The analysis of data suggests that the sex-business is perceived by the respondents as their profession and that this concept is most negotiable for the self-assessment of these women. Within the framework of the professional perception, the prostitution is not only separated from their private life (environment, where the woman performs the prostitution, behaviour, dressing and making-up), but it is also accompanied by a strict determination of limits between the prostitute and client and between the prostitutes themselves (since they are perceived in terms of a competition). The movement in sex-business is a process associated with the development and changes in the evaluation of the sex-business itself as well as of the persons involved.

Key words: sex-business – prostitution – limits – client – profession

Souhrn

Článek se zabývá vnímáním sexbyznysu jeho aktérkami, které považují svou formu výdělků za profesi, a je koncipován v duchu jejich narativních zpráv, což jim umožňuje vytvořit lepší sebehodnocení a odstup. V teoretickém vymezení se zabýváme charakteristikou prostituce v současném veřejném i odborném diskurzu, kde je sexbyznys vnímán jako sociálněpatologický jev a prostituce není přijímána jako legální profese. Dále pak uvádíme formy prostituce a důvody ke vstupu do prostředí sexbyznysu.

Obsahem empirické části článku je prezentace výsledků vlastního výzkumného šetření v terénu, které bylo realizované pomocí polostrukturovaných a narativních rozhovorů se sedmi ženami poskytujícími placené sexuální služby v různém prostředí sexbyznysu (privátní, klubová a pouliční scéna). Získané přímé přepisy rozhovorů jsou dále analyzovány ve třech rovinách: minulost – současnost – budoucnost, které tvořily osu všech odpovědí a které se zároveň výrazně prolínají v životních plánech respondentek. Z analýzy dat vyplývá, že sexbyznys je respondentkami vnímán jako profese a zároveň toto pojetí je nejschůdnější pro sebehodnocení těchto žen. V rámci profesní percepce prostituce je tato nejenom oddělována od soukromého života (prostředím, kde se žena prostituje, chováním, oblékáním a líčením), ale též je doprovázena striktním vymezením hranic mezi sexuální pracovnící a klientem a mezi sexuálními pracovníci navzájem (neboť tyto jsou vnímány jako konkurence). Pohyb v sexbyznysu představuje proces, který je spojen s vývojem a změnami hodnocení sexbyznysu jako takového i jeho aktérů/ek.

Klíčová slova: sexbyznys – prostituce – hranice – klient – profese

Teoretická východiska

V české společnosti převažuje dvojitý pohled na sexuální pracovníce a pracovníky: buď je prostitut/ka kriminalizován/a, anebo je pojmán/a jako oběť (Matoušek et al., 2005). Oba polarizované případy přesto obsahují společné znaky minimálně dvou aspektů: a) prostituující se osoba je stigmatizována a marginalizována (což prezentuje například rozsáhlá zásoba označení, kterých se především pro ženy-prostitutky používá, přičemž většina z nich je vulgární), b) je opomíjena skutečnost, že prostitutka či prostitut mohou své služby (nabídku) poskytovat pouze za podmínky existence poptávky – klienta zůstává neviditelná, nemoralizovaná a rovněž pouze marginálně dotčená výzkumnými studiemi, které se naopak téměř výhradně zaměřují na prostituující se.

Různé země zaujímají k sexbyznysu odlišné postoje (Ringdal, 2000). V České republice není legalizován jako živnost, ačkoli je tato varianta diskutována a má zastání u veřejnosti (Legalizace prostituce, 2010).

Pojem prostituce je obecně definován jako poskytování sexuálních služeb za úplatu. Tato nemusí být nutně jen finanční, může se jednat o získání určité výhody, protekce, poskytnutí protislužby apod. (v praxi se jedná poměrně často např. o nabídku drog) (Chmelík, 2003). Podmínkou prostituce je dále anonymní nabídka sexuálních služeb širokému počtu zájemců (Girtler, 2001), kdy vztah k nim ze strany prostitutky či prostituta je lhostejný, bez citových vazeb (Neumann, Kloučková, 1999). Jinými slovy, zákazníci nejsou pro prostituující se sexuálními partnery, patrná je snaha vytvořit si jakýsi odstup. Ten bývá prezentován například obecně

známou zásadou nelíbat se se zákazníkem. Sexuální akt je sexuálními pracovníky a pracovníci vnímán nejčastěji jako obchod, práce, která je striktně oddělována od soukromého (Girtler, 2001; Bott, 2009). Toto pojetí vychází z převládající ekonomické motivace k prostituci (Malinová, Šídová, 2008), její pojetí jako sexbyznysu je tedy výstižné. Žena je do sexbyznysu vmanipulována okolnostmi a okolím. Dle Malinové a Šídové (2008) jsou nejčastějším důvodem pro prostituci dluhy, která není žena schopna splácet, může se také jednat o nedostatek pracovních příležitostí či situaci, kdy je žena samoživitelkou. V praxi se tyto situace nezdá komбинují.

Existuje několik forem a typů prostituce; pro potřeby našeho článku se zabýváme specificky prostitucí ženskou, která představuje zároveň nejrozšířenější formu (Chmelík, 2003). Podle místa poskytování sexuální služby lze rozdělit prostituci na privátní, hotelovou, bytovou, klubovou a pouliční (Matoušek et al., 2005). Jednotlivé typy jsou specifické více než nabídkou služeb tím, jakou klientelou jsou obvykle vyhledávány a za jakou cenu, což ustanovuje limity nabídky (věk, atraktivitu, vzdělanost, reprezentativnost atd.) a utváří hierarchii prostituční kultury. Ve výběrovém souboru výzkumné sondy, z níž tento článek vychází, byly zastoupeny ženy z klubové a privátní sféry a žena participující na prostituci pouliční – těmto typům se rovněž podrobněji věnujeme níže.

Privátní prostituce je nabízena prostřednictvím inzerce a poskytována zpravidla v soukromých bytech solventním a relativně stálým klientům. V sexbyznysu zaujímá elitní místo. Na privátu může být různý počet žen, které někdy

na privátu i bydlí, jindy rozlišují striktně pracovní a soukromý prostor, který je vyjádřen anonymitou (dívky užívají přezdívký, nosí paruky). Pravděpodobně v souvislosti s ekonomickou krizí má klubová prostituce v posledních letech v České republice spíše klesající charakter. Některé ženy v klubech bydlí, jiné denně dojíždějí a část přijíždí na víkend, kdy se očekává více klientů. V klubech si klient většinou vybírá ženu sám, průměrně polovinu výdělku kasíruje vedení podniku, ženy mají provize z tance a konzumace nápojů. Pouliční prostituce je v hierarchii prostituční scény považována za „spodinu“ a rovněž z objektivního hlediska představuje nejvíce rizikovou formu (z důvodu vysoké prevalence pohlavně přenosných onemocnění, vysokého počtu uživatelů společensky netolerovaných drog mezi pouličními prostitutkami, kriminálního chování atp.). Vesměs všechny ženy „na trase“ jsou pod dohledem pasáků či jejich pomocníků, kterým odevzdávají většinu svého výdělku. Jejich klientelu představují ve velké míře řidiči kamionů nebo muži, kteří danou lokalitou např. služebně projíždějí (Internetové stránky o. s. Rozkoš bez rizika, 2009).

Cílem článku je popsat, jak subjektivně vnímají sexbyznys ženy, které se v něm angažují.

METODIKA A SOUBOR

S ohledem na cíl práce byla zvolena kvalitativní strategie výzkumu. Pro sběr dat byla využita

metoda dotazování, technika polostrukturovaného a narativního rozhovoru.

Výběrový soubor představovalo sedm respondentek, které poskytují placené sexuální služby a zároveň jsou klientkami organizace Rozkoš bez rizika, o. s. S ohledem na citlivé téma výzkumu byly vytipovány respondentky, které realizátorka výzkumu (pracovnice Rozkoše bez rizika, o. s.) osobně znala. Respondentky pracující v nočních klubech byly osloveny přímo při terénní práci v jejich pracovním prostředí, kde byly rovněž realizovány rozhovory. Ženy provozující své služby na privátech byly osloveny pomocí e-mailu. Rozhovor s nimi byl uskutečněn v privátním bytě. S respondentkou nabízející služby na ulici byl rozhovor pořízen v zázemí Rozkoše bez rizika, o. s.

Rozhovory byly realizovány v období ledna až března 2011. Rozhovory probíhaly individuálně, bez přítomnosti další osoby. Od všech respondentek byl vyžádán ústní souhlas s nahráváním rozhovoru na diktafon. Respondentkám byla dále nabídnuta možnost zaslání přepsaného rozhovoru na e-mail. Všechny respondentky této nabídky využily a dvě přepsané rozhovory posléze doplnily o některá data. Respondentky byly ujistěny, že získané informace jsou anonymní, ve výsledcích proto uvádíme fiktivní jména. Základní popis výběrového souboru uvádíme v tabulce 1.

Tabulka 1 Základní popis výběrového souboru

Fiktivní jméno	Věk	Typ SB	Věk při vstupu do SB	Doba v SB	Vzdělání	Předchozí zam.	Souběžné zam.	Děti
Alena	22	ulice	17	5 let	ZŠ	ano	ne	2
Dana	32	klub	30	2 roky	SŠ s m	ano	ne	1
Karolína	21	privat	19	2 roky	ZŠ	ano	ne	0
Andrea	44	klub	43	1 rok	SŠ s m	ano	ano	1
Marie	32	privat	29	3 roky	SŠ	ano	ne	2
Martina	22	klub	18	3 roky	ZŠ	ano	ne	1
Jana	28	klub	18	10 let	SŠ	ne	ne	0

Vysvětlivky: SB = sexbyznys, m = maturita, zam. = zaměstnání

Získaná data byla doslovně přepsána do elektronické podoby, tříděna a kódována. Výsledky dělíme pro větší přehlednost do několika podkapitol (minulost, přítomnost a budoucnost), které vyplynuly z analýzy rozhovorů. Předepisujeme, že otázky nebyly pokládány v souladu s těmito časovými osami, nýbrž byly kladeny na obecná témata: např. já a sexbyznys, já a prostitutky či klientela. Data doplňujeme ilustrativními výroky respondentek.

VÝSLEDKY

Minulost

Respondentky, které provozují prostituci v nočním klubu nebo na privátu, udávají, že vstoupily do prostituce dobrovolně a se svobodným rozhodnutím. Důvodem byl nedostatek financí v kombinaci s nemožností nalézt práci (vstupu do sexbyznysu předcházela snaha získat jiné zaměstnání). Nedostatek financí vycházel buďto z předluženosti: „*Já dřív nic neplatila, ani zdravotní*“ (Karolína), „... *musím splatit 20 tisíc měsíčně, to normálně nevýdělám*“ (Dana), nebo na základě zvýšených výdajů (především v souvislosti s dětmi): „*Něco vydělám jako zástupce, ale soukromá škola pro holku stojí 30 tisíc*“ (Andrea), „... *dvě malé děti, sama ženská...*“ (Marie).

Alena, která prostituci po celou dobu provozovala na ulici, uvedla, že jí původně bylo přislíbeno natáčení pornografických filmů. Následně byla k prostituci donucena pod pohrůzkou násilí a po celou dobu svého působení byla pod dohledem pasáka. Alena je závislá na pervitinu, který subjektivně vnímá jako hlavní důvod participace na sexbyznysu (pasák byl zároveň drogovým dealerem): „*Měla jsem furt dost fetu.*“

Vstup do sexbyznysu byl všemi respondentkami považován za nejzazší řešení a přicházel až v době „největší krize“, kdy se nejevilo jako možné žádné další řešení: „*Nejdřív jsem nechtěla, ale když jsem neměla na jídlo...*“ (Dana), „... *měla jsem v peněžence poslední stovku...*“ (Karolína).

Před vstupem do sexbyznysu měly všechny respondentky shodný, negativní názor na prostitutky: „*Já vždycky odsuzovala prostitutky, bezdomovce, fetišky, prostě tuhle verbež*“ (Alena). „*Dřív jsem to dost odsuzovala, fuji, špína*“ (Andrea). Nedokázaly si představit, že by se jich tato forma obživy někdy mohla týkat: „*Říkala jsem si, to bych nikdy nemohla. Já myslela, že jsou to normální blbky*“ (Dana). „*Vůbec jsem nechápala, jak to může někdo dělat*“ (Marie).

Kontaktování prostředí sexbyznysu probíhalo:

- a) na doporučení kamarádky: „*Říkala, ať to jdu s ní zkusit, tak jsem šla*“ (Jana). (Kamarádka v sexbyznysu) „... *vypadala sakra dobře, žádný stres, spousta peněz, tak jsem si řekla, že to taky zkusím...*“ (Andrea);
- b) jako reakce na inzerát: „*Přes inzerát v novinách, znáte to, krásné výděvky...*“ (Marie). „*Vyskakovaly na mě jenom tyhle inzeráty, tak jsem to šla zkusit*“ (Karolína). „*Viděla jsem inzeráty v novinách a na internetu, tak jsem tam zavolala*“ (Martina).

Samotný vstup do prostředí sexbyznysu a pocity při získání prvního zákazníka hodnotí respondentky různě. Alena uvedla, že se cítila dobře, protože byla ovlivněná drogou: „*Cítila jsem se dobře, protože jsem byla úplně zfetovaná.*“ Martina uvedla, že na pocity si moc nevzpomíná v důsledku požití většího množství alkoholu. Jana zážitek nehodnotila negativně: „*Nepřišlo mi to tak hrozný, brala jsem to jako zábavu.*“

Ostatní respondentky svůj první kontakt s klientem hodnotily jako nepřijemný zážitek, spojený s pocity studu a ponížení: „*Děs běs, já se hrozně styděla*“ (Dana).

„*To byl asi můj nejhorší zážitek*“ (Karolína).

„*No to bylo děsný, já se hrozně styděla*“ (Andrea).

„*Spíš hrůza děs*“ (Marie).

Andrea uvedla i pocit určité nejistoty: „*Já vůbec nevěděla, co mám dělat,*“ a následně i selhání: „*Měla jsem pocit, že jsem zvorala, co šlo.*“ Obdobné pocity prožívala i respondentka Martina: „*Vůbec jsem nevěděla, co mám dělat.*“

Určitou kompenzací negativních pocitů představovalo získání finanční odměny: „... *ale pak jsem dostala prachy a mohla jsem jít klukovi koupit...*“ (Dana).

Současnost

Současné hodnocení práce v sexbyznysu zůstává spíše negativní, respektive respondentky uváděly, že se snaží nad prací nepřemýšlet, ale finanční (v případě Aleny drogová) odměna a možnost uspokojit své finanční potřeby představuje určitou kompenzací: „*Nemyslím na to, to, že můžu klukovi koupit, to mi vynahradí ten hnus*“ (Dana).

„*Pořád se stydím, snažím se nad tím moc nepřemýšlet, nedělám sice nic extra, ale vydělám si*“ (Andrea).

„*Nemyslím na to, je to práce, nic jiného*“ (Marie).

„*Prostituce mě baví, ne sex, ale ty drogy, mám*

furt dost fetu, já se vždycky na trasu strašně těšila, na to, až si dám dávku“ (Alena).

Všechny respondentky považují prostituci za práci: „*Berem to jako práci, někdy člověk nemá na výběr“ (Dana).*

„*Je to práce jako každá jiná“ (Jana).*

Vymezení sexbyznysu jako zaměstnání představuje zároveň určitou strategii vyrovnání se s jejím charakterem: „*Je to práce, musíte to tak brát, jinak vám hrábnou, odjedu a jsem někdo jiný“ (Andrea).*

Jiným způsobem je změna postoje ke klientům: „*Vsugerovávám si, že jsou to milenci, kteří mi finančně pomáhají“ (Marie).*

Prostitutky respondentky v současnosti hodnotí kladněji: „*Už ne tak jako dřív, ony často musí“ (Karolína).* „... jsou to úplně stejní lidi jako ostatní“ (Alena). „*Holky jsou tu jako všude jinde, některý jsou dobří, některý svině“ (Martina).*

Přesto však je z analýzy rozhovorů patrné, že se vůči ostatním ženám v sexbyznysu respondentky vymezují, a to nejenom ve stratifikační rovině (např. klub × ulice): „*V kontaktu se zákazníkama nechci být jako ostatní. Ty jsou někdy protivný, neprofesionální“ (Karolína).*

„*My jsme tu všechny slušný, žádný feťáčky a špiný“ (Andrea).*

„*Ty nemocný špíny venku, v klubech jsou taky některý prasata“ (Dana).*

Některé „kolegyně“ jsou vnímány jako konkurence, jiné jsou považovány za kamarádky.

Všechny respondentky mají při své práci a při kontaktu s klienty nastavené určité hranice a pravidla. Tedy mohou odmítnout poskytnout sexuální službu některým zákazníkům. Je otázkou, do jaké míry tyto hranice pomáhají vyrovnat se s profesí. Zmíněné hranice jsou diferencované s ohledem na hierarchii prostitutky (např. zda se jedná o scénu pouliční či privátní). Čím vyšší bylo postavení v rámci prostituční hierarchie, tím širší hranice si žena mohla stanovit. Obecně všechny respondentky odmítaly agresivní a opilé zákazníky. Některé ovšem mají nastavená i další kritéria, která musí zákazník splňovat. Alena uvedla, že odmítla službu poskytnout zákazníkům, o kterých měla informaci o jejich možném onemocnění: „*Když jsem věděla, že byli s nemocnou holkou, tak to jsem s nima pak nešla.*“ Další omezení představovala čistota a vzhled zákazníka: „*Nikdy bych nešla s nějakým fakt humusem, když je ožralej nebo špinavej“ (Dana).*

Hranice byly vymezeny také šíří nabídky služeb, kde žádná z respondentek nebyla ochotna ze svých pravidel slevit ani za vyšší finanční odměnu.

Budoucnost

Otázku budoucnosti spojují všechny respondentky s odchodem ze sexbyznysu: „*Splatím dluhy, pak si najdu práci a budu žít úplně normální život“ (Dana).*

„*Až splatím dluhy, hned skončím a najdu si nějakou normální práci“ (Karolína).*

„*Udělám si rekvalifikaci, možná kadeřnici, pak si najdu normální práci. Stačilo by vydělávat tak 20 tisíc a byly bychom v pohodě“ (Marie).*

Budoucnost respondentky spojovaly s překážkami, které vyplývaly z chyb, jež v předchozím životě udělaly a které je zároveň přivedly do světa sexbyznysu. Vyslovovaly přání vrátit čas zpět a vyvarovat se situacím, které je do sexbyznysu dostaly: „*Nikdy bych nezačala fetovat. Já si uvědomuju, že mě to ničí, že jsem mohla být úplně někde jinde, mít normální život“ (Alena).*

„*Nikdy bych nešla do té herny, mohla jsem dělat sestřičku, neměla bych ty dluhy“ (Dana).*

Na cestě do (vysněné) budoucnosti nenachází respondentky žádné pomocníky. Ačkoli některé mají děti a někdy i více či méně funkční rodiny, uvádějí, že změna životního stylu spojeného s odchodem ze sféry sexbyznysu je především jejich záležitostí.

DISKUSE

Výzkumná data potvrzují rozmanitost a heterogenitu světa sexbyznysu, jakožto i jeho hierarchizaci (Zikmundová, Weiss, 2004). Sexbyznys je participantkami vnímán jako profese (zaměstnání), která je oddělována od soukromého života a doprovázena konstrukcí hranic mezi prostitutkou a klientem (a to na všech hierarchických úrovních prostituce), ale zároveň mezi sebou a dalšími prostitutkami (v duchu „jsem sice prostitutka, ale nejsem tak špatná jako ostatní“).

Vstup do světa sexbyznysu je spojen se změnou postoje k sexbyznysu, jakožto i prostitutkám – do hodnocení se totiž promítá i zdůvodnění vlastního vstupu.

Malinová (2011) uvádí, že některé ženy považují provozování prostituce za schůdné, dočasné a provizorní řešení své finanční situace. Toto tvrzení se objevuje i ve výpovědích některých

respondentek, většinou však nemají v plánu vydělávat si jiným způsobem. Kromě jedné respondentky se však žádná dosud reálně nepokusila z prostituce odejít a i tato respondentka se opakovaně k prostituci vrací, což dokládá tvrzení Malinové (2011), že vzhledem k vysokým výdělkům odchod z prostituce a nutnost peníze vydělávat pracněji ztrácí přitažlivost. S odchodem ze sexbyznysu je spojeno pojetí časově konkrétněji nevymezené budoucnosti respondentek. Budoucnost se prolíná s minulostí v tom smyslu, že jsou vzpomínány důvody vstupu do sexbyznysu a tyto se stále jeví jako nejvýznamnější překážkou případné změny.

ZÁVĚR

Článek přináší pohled do subjektivního vnímání sexbyznysu prostituujícími se ženami. Jakkoli si námi získaná data nečiní nárok na generalizaci, poukazují na zajímavé aspekty života žen v sexbyznysu, jejich dynamiku a vzájemné prolínání se. Pojetí sexbyznysu jako profese se jeví být pro prostitutky východiskem pro přijetí této činnosti, uchránění si svého soukromého života, jakožto i naděje, že prostředí sexbyznysu jednoho dne opustí spolu s nalezením jiné práce. Otázkou ovšem zůstává, jak profesi sexuální pracovnice koncipovat, aby se zamezilo případné diskriminaci a byla maximálně eliminována stigmatizace těchto žen. Zákon o regulaci prostituce, který je v této oblasti navrhovaný, by měl výše uvedené zohlednit. Z výzkumu Malinové (2011), který se zaměřoval na postoje sexuálních pracovnic k tomuto tématu, vyplývá, že ženy mají v souvislosti s případnými legislativními změnami největší obavu ze ztráty anonymity. Obavy jsou nasnadě. Většinou o „skutečné“ práci těchto žen totiž nikdo neví.

LITERATURA

1. Bott E (2009). Sex ist eine Arbeit wie jede andere. [online]. [cit.2011-02-20]. Dostupné z: <<http://www.zeit.de/2003/42/SM-Prostitution>>
2. Girtler R (2001). Randkulturen. Theorie der Unanständigkeit. 1. [s.l.]: Weinmar, 216 p.
3. Legalizace prostituce (2010). [online]. 8. 11. 2010. [cit. 2010-11-20]. Dostupné z: <<http://www.sanep.cz/verejne-vystupy/>>.
4. Chmelík J (2003). Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita. 1. vyd. Praha: Portál, 208 s.
5. Internetové stránky občanského sdružení Rozkoš bez rizika (2011). [online]. [cit. 2011-01-16]. Dostupné z: <http://www.rozkosbezrizika.cz>
6. Malinová H (2011). O nás ale s námi aneb Co si myslí sexuální pracovnice o „Návrhu Zákona o regulaci prostituce“. In: Večerka K. (ed.) Propojení teorie a praxe při studiu sociálních deviací. Praha: MČSS, s. 127–133.
7. Malinová H, Šídová L (2008). Ženy poskytující placené sexuální služby. In: Nedělníková D. Metodická příručka pro výkon terénní sociální práce. Ostrava: Vydavatelství Ostravské univerzity.
8. Matoušek O et al. (2005). Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. 1. vyd. Praha: Portál, 352 s.
9. Mutlová M (2011). Hodnotová orientace žen provozujících prostituci. České Budějovice: ZSF JU, Bakalářská práce.
10. Neumann SK, Kloučková E (1999). Dějiny ženy: populárně sociologické, etnologické a kulturně historické kapitoly. 1. vyd. Praha: Otakar II. 1075 s.
11. Ringdal NJ (2000). Nejtěžší povolání světa: kapitoly z dějin prostituce. 1. vyd. Brno: Doplněk, 428 s.
12. Zikmundová MA, Weiss P (2004). Motivace žen k prostituci. Československá psychologie. XLVIII/5: 433–437.

Alena Kajanová, Milena Mutlová
ali.kajanova@email.cz

* Článek je výstupem z bakalářské práce *Hodnotová orientace žen provozujících prostituci* (Mutlová, 2011) a prezentuje dílčí výsledky.